

T. 01 | MARC LEGAL : CONCEPTES GENERALS

PODERS DE L'ESTAT

- **Poder legislatiu** → les corts generals → cambra diputats i cambra del senat → on s'escriuen les lleis
- **Poder executiu** → el govern → posa lleis en practica
- **Poder judicial** → jutges i magistrats → capacitat x jutjar i fer complir les lleis

DRET, JUSTÍCIA I LLEI

- **Dret**
 - **Serveix x regular comportament humà**
 - **Son mandats** → s'espera que siguin justos
 - **Caràcter imperatiu** → caràcter coactiu (s'imposa a la força i organitzada)
 - S'expressa de forma: genèrica, abstracte, típica (tipificada a la llei) i de forma escrita
 - **Elaborat x parlament** → elaboren textos legals
 - **Orígens del dret:**
 - **Dret Natural** → conjunt de valors objectius i universals, no escrits
 - **Dret Positiu** → conjunt normes Estat manté en vigor, caràcter coactiu, esta escrit
 - **Dret Subjectiu** → facultat d'una persona quan diu "tindre dret a..."
 - Quan coincideix dret subjectiu i positiu → trobem que:
 - **Regula deures** → conductes a complir obligatòriament → ignorància de la norma no eximeix culpa
 - **Regula drets** → derivats dels deures imposats → de lliure exercici i irrenunciables (ex: dret a la vida)
 - Mitjançant dret es pretén aconseguir la justícia
- **Justícia**
 - **Impersonal, sense excepcions de persones** → representa amb ulls tancats
 - **Elements de la justícia**
 - **Proporcionalitat** → proporció entre fets i conseqüències
 - **Igualtat** → casos iguals requereix mateixa regulació
 - **Alteritat** → relació entre persones

FONTS DEL DRET

On es troba o on es pot localitzar:

- **Llei**
 - Norma jurídica escrita
 - Capacitat normativa
- **El costum**
 - Norma jurídica NO escrita
 - Elaborada x comunitat
 - Te com a fonament conducta reiterada → finalment s'entén com a obligatòria i exigible
 - Si jutge no te legislació → s'adhereix al costum
- **Principis generals del dret**
 - Norma jurídica situada fora ordenament jurídic → veritats jurídiques universals (visió iusnaturalista)
 - Deduïda de la lògica i la raó d'altres normes jurídiques (visió positivista) → dret natural
- **Jurisprudència**
 - Doctrina reiterada establerta x tribunal suprem
 - Degut a que llei es general i abstracte

Constitució espanyola → 1978

T. 02 | **DISCIPLINES JURÍDIQUES, ORGANITZACIÓ JURISDICCIONAL**

TIPUS I CLASSIFICACIÓ

Dret privat

- Regula relacions entre particulars, individualment o dins organitzacions socials
- **Resol conflictes si hi ha acord x les 2 parts implicades** → abans que jutge dicti sentència
- **Branques**
 - **Dret civil**
 - **Dret mercantil**

Dret públic

- Regula organització i activitat de l'Estat i demes ens públics i les seves relacions (entre sí o amb particulars)
- **No pot haver-hi acord entre les 2 parts**
- **Branques:**
 - Dret constitucional
 - Dret administratiu
 - Dret fiscal
 - Dret penal
 - Dret processal

Dret d'ubicació dubtosa

- Dret del treball
- Dret internacional públic
- Dret internacional privat
- Dret comunitari o de la Unió Europea

ORGANITZACIÓ JURISDICCIONAL

Màxim nivell → **Tribunal Suprem**

Nivell basic → **Jutjat de Pau**

PARTS DEL PROCÉS

Procés civil, social i contenciós-administratiu:

- **Demandant o actor**
- **Demandat**

Procés penal:

- Ministre i fiscal
- Acusador particular
- Acusador privat (delicte d'injúries o calumnies)
- Acusador civil (si hi ha reclamació civil)
- Imputat (vs. Demandat en el procés civil)
- Defensor civil

MINISTERI FISCAL (ART.124)

- Promou acció de la justícia en defensa de la legalitat, drets dels ciutadans i de l'interès públic tutelat x la llei
- D'ofici o petició dels interessats

T. 03 | **PERSONA I PERSONALITAT JURÍDICA**

DEFINICIÓ

Dret civil: Conjunt normes jurídiques, constitutives de dret privat general

- **Regulen** → personalitat, família i relacions patrimonials
- **Codi civil** → Text que recull dret civil

Persona: Qui té aptituds x ser subjecte de drets i obligacions. **Tipus:**

- **Persona física** → subjecte racional i lliure
- **Persona jurídica** → moral o fictícia → associació i fundació

INICI DE LA PERSONALITAT jurídica → naixement de la persona

EXTINCIÓ DE LA PERSONALITAT → moment de la mort (certificat de defunció)

LÍMITS DE LA CAPACITAT DE LA PERSONA

- **Capacitat jurídica**
 - Aptitud o idoneïtat necessària x a ser titular de drets i obligacions
 - **Concepte estàtic**
 - Equival a tot nascut
- **Capacitat d'obrar**
 - Capacitat x exercir drets i complir deures
 - **Concepte dinàmic**
 - Pot donar-se en: plenitud o limitada

INCAPACITACIÓ (LIMITACIÓ jurídica)

- Estat civil de persona constituïda x sentència judicial
- **Efecte principal** → limitació en la seva capacitat d'obrar i submissió de la persona declarada incapaç i dels seus bens a la guarda o cura d'un altre
- **Causes d'incapacitació (art. 200)**
 - Malaltia o deficiència física o psíquica
 - Caràcter persistent
 - Que impedeixi a la persona governar-se per si mateixa
- **Procediment d'incapacitació**
 - Familiars legitimats legalment promouen la declaració d'incapacitat
 - Ministeri fiscal si no hi ha familiars que ho sol·liciten, serveis socials, persones del voltant

EFFECTES DE LA INCAPACITACIÓ

- **Sentència establirà en quins actes es incapaç** → ha de ser substituït x un tercer
- **Sentència establirà el tutor o cuidador**
 - **Tutor** → repr. legal que substitueix l'incapaç x activitats que no pot realitzar sol
 - **Cuidador** → persona designada amb caràcter estable x completar la capacitat del sotmès a curatela → **NO substitueix ni és el representant legal**
- **Sentència haurà de pronunciar-se sobre la necessitat o no d'internament de l'incapaç**

T. 04 | DRET PENAL

GARANTIES DELS CIUTADANS EN L'ESTAT DE DRET

- **Garantia criminal o penal** → no pots ser sancionat si la llei no era vigent en el moment del delicte o no hi havia llei
- **Garantia jurisdiccional o processal** → dret procés amb totes les garanties
- **Garantia d'execució o penitenciària** → el sentenciat a presó té dret als drets fonamentals, excepte els limitats x sentència
- **No retroactivitat de la llei penal** → no es pot aplicar-se en efectes retroactius en processos ja resols

ESTAT SOCIAL

L'estat social es reserva l'aplicació del dret penal com a última mesura x restablir l'ordre social trencat 1er aplicar mesures no penals, menys coercitives (ex: *treballs socials*)

ESTAT DEMOCRÀTIC

Quan s'aplica una pena i el compliment d'aquesta sempre respectar dignitat humana

DELICTE

Infracció contra bens jurídics → comportament humà antijurídic i culpable

PENA

- **Àmbit actuació del dret penal**
- **Pensades com últim recurs** → limiten drets dels ciutadans
- **Finalitat** → reinserir el condemnat de nou a la societat → correccionalisme o dret protector
- **Característiques de les penes:**
 - Sanció + enèrgica
 - Acompanyada de reprovació moral de la persona
 - Té garanties → aplicabilitat x òrgans judicials competents

REQUISITS X PODER CASTIGAR

- **Acció u omissió produïda x conducta humana externa**, voluntària que produeix una conseqüència amb **resultat de dany**
- **Acció u omissió antijurídica**
- **Conducta típica** → tipificada
- **Que sigui culpable**

CIRCUMSTÀNCIA EXIMENT O EXCLOENT

- Circumstàncies que anul·len algun dels requisits

EUTANÀSIA

Mort cerebral:

- Pèrdua respiració espontània, dels reflexes i de la vida de relació
- Absència moviment muscular, respiració espontània durant 3'
- Midriasis, absència moviment muscular i parpelleigs
- Electroencefalograma isoeletric

Eutanàsia → mort serena o tranquil·la mitjançant l'abreviació intencionada del procés de morir

- **Està penat** → presó segons grau d'implicació

Principi de doble efecte

- **Eutanàsia activa directa** → acció que té efecte immediat
- **Eutanàsia activa indirecte** → es planteja **principi de doble efecte** → acció que té efecte immediat acceptat com a bo, però comporta efecte paral·lel no volgut (dolent) →
ex: quimioteràpia

Fan falta 4 condicions x poder utilitzar principi de doble efecte:

- Acte en sí ha de ser bo o neutre moralment
- Individu té que tenir intenció de produir efecte beneficiós
- Mal pot ser previsible però no intencional
- Proporció favorable d'efectes positius sobre efectes negatius.

AVORTAMENT

Llei avortament (Llei orgànica 2/2010)

- Busca protecció i garantia dels drets relacionats a la salut sexual i reproductiva d'una manera integral
- Acabar amb avortaments clandestins
- Dret de les dones en relació a la maternitat

Període reflexió:

- **3 dies** → dp d'haver estat informada de prestacions, ajudes i drets als que pot accedir si desitja o no continuar amb embaràs

Terminis x poder avortar

- **A petició de la dona**
 - **14 setmanes**
- **Per causes mèdiques**
 - **< 22 setmanes**
 - Risc x salut i vida embarassada → 1 dictamen mèdic
 - Greus anomalies fetals incompatibles amb la vida → dictamen mèdic x 2 metges
 - **> 22 setmanes**
 - Detecció anomalies fetals incompatibles amb vida → dictamen mèdic
 - Detecció fetus malalties greus incurables → confirmi comitè clínic

Dels 16 als 17 anys

- Poden triar interrupció voluntària → pare o representant legal ha de ser informat

T. 05 | RESPONSABILITAT JURÍDICA DELS PROFESSIONALS SANITARIS

Centrat en responsabilitat civil i penal en l'àmbit sanitari

Els danys que es poden causar a un pacient en l'àmbit civil poden derivar unes responsabilitats

RESPONSABILITAT CONTRACTUAL

- **Amb contracte** → escrit o no escrit
- **Es deriva d'un contracte fer x 2 parts** → quan una persona va a un centre mèdic assumeix relació contractual
- **Qui incompleixi** → responsable de danys i perjudicis generats x incompliment o compliment incorrecte
- **Compliment correcte** → quan contracte (verbal o escrit) no té definides bé les característiques de l'obligació a complir, el dret entén que l'obligació ha de complir-se amb la "diligència d'un bon pare de família" → pròpia d'un ciutadà mig (persona normal)
- **Deriva de accions o omissions d'una persona** → causen dany o perjudici Sense necessitat que entre responsable i perjudicat hagi vincle o relació contractual
- **Acció o omissió** → genera responsabilitat actes negatius o omissió o deixar de fer
- **Culpa o negligència** → quan fa alguna cosa amb certa falta de cura o negligència que s'exigeix al realitzar una tasca o desenvolupar unes responsabilitats

QUAN ES CONSIDERA CULPABLE UN PROFESSIONAL SANITARI ?

Quan és responsable civilment d'un dany quan: **4 REQUISITS:**

- Hi ha **acció u omissió**
- Hi ha **culpa o negligència**
- Es produeix un **dany físic o psíquic** → reparar econòmicament
- Hi ha **nexe causal** entre acció o omissió i dany

A la pràctica:

- **Es pressuposa que autor del dany te la culpa** → ha de demostrar que és innocent
- **Ha de reconèixer el dany i l'abast d'aquest** → sinó pena màxima
- **Si es produeix un dany seguint reglaments** → es diu que reglaments insuficients → responsable centre sanitari

QUAN NO PROSPERA UNA CAUSA?

Supòsits que tot i haver-hi els 4 requisits no prospera causa:

- **Força major** → situacions no previsible que si s'haguessin previst haguessin estat inevitables
- **Cas fortuït** → situacions que no eren previsible i que la seva concurrència ha produït un mal → ex: *tempesta marxa llum i generador no funciona i pacient mort*
- **Amb causa** → es trenca el nexe causal → intervé directament víctima o 3ers persones → acció ha estat manipulada → ex: *infermer puja baranes i algun familiar les baixa i pacient cau*

T. 06 | DRETS DELS PACIENTS

- **Jurament hipocràtic fins anys 70**
 - **Pacient com a malalt** → falta fermesa física i psíquica
 - **Principi de no maleficència**
 - Saviesa la té el sanitari
- **Anys 70-80**
 - Inici formulació de **cartes de Drets dels pacients**
 - **Principi de beneficència**
- **Del s.XX al XXI**
 - **Principi d'autonomia** → usuari com a "agent moral autònom"
 - **Usuari dret a reclamar**

DRET A LA INFORMACIÓ

- **Pacient té dret a conèixer la informació sobre la seva salut i dret a no saber** → si no vol saber buscar interlocutor proper vàlid o autoritzat
- **Informació** → entenedora, verídica i adequada al pacient
- **Punt de vista ètic i legal** → no s'admet "pacte de silenci" → vulnera autonomia i intimitat

CONSENTIMENT INFORMAT

- Obligació de la classe medica-sanitària
- Dret dels usuaris
- **Consentiment informat x escrit en:**
 - IQ
 - **Procediments diagnòstics invasius** → *ex. endoscòpia*
 - **Procediments que comporten risc i inconvenients importants i previsibles x la salut** → *ex. quimio*
- **Parts del CI**
 - **Info sobre procediment** → llenguatge clar i entenedor
 - **Possible revocació del consentiment** → desautoritza la prova o procediment
- **Lícit actuació professional sense CI**
 - Situacions de risc x la salut pública
 - Pacient no capacitat x prendre decisió i no s'ha pogut contactar amb familiars
- **Consentiment x substitució** → x falta de competència del pacient → es delega a 3ers persones
 - Familiars, representant legal
 - Menors d'edat amb cert grau de maduresa

VOLUNTATS ANTICIPADES

Manifestació voluntària en la que diu quines voluntats s'han d'aplicar quan ja no es pugui expressar

- **Expressa** → no ser sotmesa a tractament que perllongui la vida de forma artificial
- **Limitació que posa la llei** → no serà vàlid prevencions contraries a la Llei o a la bona pràctica clínica → *ex: eutanàsia*
- **Registre a nivell autonòmic i a la història clínica**

SECRET PROFESSIONAL

- Dret del pacient i obligació professional sanitari
- Garanteix el dret a la intimitat
- **No compliment** → castigat pel codi penal
- **Excepció:**
 - Cessió de dades epidemiològiques
 - Perill a 3eres persones o pel propi professional
 - Col·laboració amb la justícia

HISTORIA CLÍNICA

- Conjunt de documents relatius al procés assistencial del pacient
- **Objectiu** → recollir dades x facilitar assistència a la persona
- També us: epidemiologia, estadístiques, investigació científica i investigació judicial
- **Accés a HC**
 - Personal assistencial i administratiu directament implicat al procés assistencial
 - Propi pacient
 - 3eres persones amb consentiment del titular x escrit + DNI titular i demandant

MENOR MADUR

- **Escoltar als menors >12 anys** → poden decidir si son prou madurs
- **16-17 anys** → majoria d'edat sanitària → decideixen sols

T. 07 | CONFLICTES DE DRETS, OBJECCIÓ DE CONSCIÈNCIA

I REBUIG DEL TRACTAMENT

OBJECCIÓ DE CONSCIÈNCIA

- **Com a Dret a la llibertat de pensament** → degut a conflictes a nivell de consciència i moral individual
- Tot individu té dret a impugnar allò que en consciència no pot acceptar malgrat estar imposat o recollir a la norma → **desobediència civil**

OBJECCIÓ PRÒPIA

- **Entre en conflicte la moral del professional amb una actuació que sol·licita el pacient i la llei permet.**
Ex: avortament que el metge no està d'acord de fer

OBJECCIÓ IMPRÒPIA

- **Pacient rebutja un tractament per raons ideològiques o de consciència personal.**
Ex: testimonis de Jehovà rebutgen transfusió de sang

REBUIG DEL TRACTAMENT

- **No es un dret fonamental** → si reconegut legalment com a exercici de la seva autonomia
- **La seva negativa ha d'estar per escrit**

T. 08 | MARC LEGISLATIU EDUCATIU I SANITARI ACTUAL.

PRESCRIPCIÓ D'INFERMERIA

LLEI D'ORDENACIÓ DE LES PROFESSIONS SANITÀRIES (LOPS)

- Llei 44/2003 de 21 de novembre
- **Finalitat:** Garantir que els professionals sanitaris compleixin amb els nivells de competència necessaris per salvaguardar el dret dels ciutadans a la protecció de la salut.

FUNCIONS DELS PROFESSIONALS SANITARIS

• Assistencial	• Gestió clínica
• Investigadora	• Prevenció
• Docent	• Informació i educació sanitàries

PRINCIPIS GENERALS

Els professionals tindran com a guia de la seva actuació, **el servei a la societat, l'interès i salut del ciutadà, el compliment rigorós de les obligacions deontològiques...**

ATRIBUCIONS DELS INFERMERS

Correspon als diplomats universitaris en Infermeria la direcció, avaluació i prestació de cures infermeres orientades a la promoció, manteniment i recuperació de la salut, així com a la prevenció de malalties i discapacitats.

PRESCRIPCIÓ D'INFERMERIA

- Llei 44/2003 de 21 de novembre, LOPS, en l'article 9.1 diu que l'atenció sanitària suposa la cooperació multidisciplinària, la integració dels processos i la continuïtat assistencial, i evitar la fragmentació i la simple superposició entre processos assistencials atesos per diferents titulars o especialistes.
- Els DI participem en els programes de seguiment i de tractament i per tant per benefici dels pacients es modifica la llei.

La Llei 28/2009, de 30 de desembre, modifica la Llei 29/2006, de 26 de juliol, de garantia i ús racional dels medicaments i productes sanitaris.

Es pretén que el professional tingui independència per a prescriure medicaments.